

Motivan raporttiluonnos: Kansalaisjärjestöjen valmiudet hakea ja hyödyntää EU-hankerahoitusta. KYT ry:n Ota kantaa -lausunto 25.2.2026

Valtion kestävä kehityksen yhtiö Motiva arvioi kansalaisjärjestöjen valmiuksia hakea ja hyödyntää EU-hankerahoitusta. Samalla arvioitiin kansalaisjärjestöjen palveluntarpeita. Tarkempan tarkasteluun valituista rahoitusohjelmista ja rahastoista koottiin rahoitustietoja yhteen. Motiva ehdottaa muun muassa palveluiden ja tuen kehittämistä rahoituksen hakemisen esteiden purkamiseksi. Oikeusministeriö pyytää raporttiluonnoksesta palautetta arvioinnin syventämiseksi.

Kuinka arvioit raportin päätelmiä ja niiden merkitystä? Keskeiset päätelmät kuvataan luvussa 3, sivulta 48 alkaen.

Keski-Suomen Yhteisöjen Tuki ry:n mielestä raportissa on nostettu kattavasti esille näkökulmia järjestöjen mahdollisuuksista hyödyntää EU-rahoitusta. Raportissa tunnistetaan hyvin järjestöjen haasteita ja tuodaan esille ratkaisuja, mutta toisaalta muiden kuin järjestöjen näkökulmien ja suositusten osalta ratkaisut jäävät vähäiselle tarkastelulle.

Raportissa mainitaan, että järjestöjen tulisi mm. vahvistaa strategista otettaan EU-hankerahoituksen hakemisessa ja hallinnoimisessa sekä kehittää henkilöstön osaamista, jos järjestön tavoitteena on hakea ja hyödyntää rahoitusta. Samanaikaisesti todetaan, että resurssien puute muodostaa esteen. Järjestöjen perusrahoitusta vahvistamalla ja perusrahoituksen käyttöehtoja joustavoittamalla siten, että rahoitusta voidaan käyttää hankkeiden osarahoituksena, järjestöillä olisi paremmat mahdollisuudet vahvistaa hanketoiminnan strategista otetta ja kehittää henkilöstön osaamista. Myös rahoitusten pitkäjänteisyys antaisi mahdollisuuden ennakoita tulevaisuutta ja hyvä tuki hanketoimintaan lisäisi kehittämisen ja hanketoiminnan laatua.

Varainhankinta nähdään tällä hetkellä yhdeksi ratkaisuksi järjestöjen taloushaasteisiin. Kansalaisjärjestöjä koskevassa keskustelussa on tärkeää huomioida se, että kun puhumme perusrahoituksesta tai varainhankinnasta, puhumme samalla ammatillisista järjestöistä ja ennen kaikkea isoista järjestöistä, joilla on mahdollisuus laittaa työpanoksellista resurssia varainhankintaan. Vain ammattimainen varainhankinta mahdollistaa sen, että rahaa saadaan omavastuuosuuksia vastaava määrä kerättyä. Vaikka ammattimainen varainhankinta ei kaikille järjestöille ole realismia, on tärkeää että eri sektoreiden järjestöjä (kuten liikunta- sekä sosiaali- ja terveysalojen järjestöt) kohdellaan varainhankintaan liittyvässä lainsäädännössä tasapuolisesti ja esimerkiksi lahjoitusvähennyksen tulisi kohdella järjestöjä tasavertaisesti. Erityisesti paikallisten ja alueellisten yhdistysten toiminnassa esille tulevia kehittämissideoita ei tällä hetkellä saada työstettyä hankerahoitteiseksi kehittämistoiminnaksi taloudellisten resurssien ja EU-hankehakuihin liittyvän osaamisen puutteen vuoksi. Välittäjäorganisaatiotyyppinen toimintamalli mahdollistaisi laajemmin järjestöjen hankekehittämisen uudella hankekaudella. Välittäjäorganisaatiotoiminnassa pienemmät toimijat saavat tukea ja resurssia välittäjäorganisaatiolta. Mahdollistamalla tällä tavoin erikokoisten yhdistysten osallistuminen

Motivan raporttiluonnos: Kansalaisjärjestöjen valmiudet hakea ja hyödyntää EU-hankerahoi-
tusta. KYT ry:n Ota kantaa -lausunto 25.2.2026

hanketoimintaan lisää hankesuunnittelun ja -hallinnoinnin osaamista järjestökentässä. Välit-
täjäorganisaatiotoiminta ja -koordinaatio edellyttävät alueen ja siellä toimivien järjestöjen
sekä muiden toimijoiden tuntemista. Tätä tietoa ei voida olettaa olevan valtakunnallisella
koordinaatiolla.

Talouden kiristyessä näkyy yhä selvemmin se, että toimijoiden kiinnostus hankeyhteistyöhön
järjestöjen kanssa jää vain maininnaksi hankesuunnitelmassa. Hankkeen suunnittelussa jär-
jestöjen kohderyhmätietoa ja substanssiosaamista halutaan hyödyntää. Todellista hankeyh-
teistyökumppanuutta ja yhteiskehittämistä ei kuitenkaan välttämättä järjestöjen kanssa
synny, vaan oletuksena on, että järjestöt ovat mukana kehittämisessä omilla resursseillaan.

Rahoitusten eriaikaisuus, jäykkyys ja hallinnolliset vaatimukset tuovat hankehakijoille kohtuu-
tonta kuormaa. Järjestöjen osallistaminen ja niiden kuuleminen rahoituksia kehittäessä on
ehdottoman tärkeää. Kuten raportissa todetaan, tarvitaan myös selkeitä rahoitusohjeita sekä
mahdollisuus tukeen rahoittajan puolelta, etenkin silloin kun hakija on valmistelemassa en-
simmäistä EU-hankettaan. Koska rahoittajan mahdollisuudet antaa konkreettista tukea haki-
joille ovat rajalliset, on tärkeää resursoida muita tapoja hanketuen antamiseksi.

**Mitä mieltä olet raportin suosituksista? Suositukset kuvataan luvussa 4, sivulta 57 al-
kaen.**

Keski-Suomen Yhteisöjen Tuki ry näkee erittäin hyvänä, että suosituksissa mainitaan ja tun-
nistetaan tukiorganisaatioiden, koordinaatiohankkeiden ja järjestöjen verkostojen palvelut.
Näiden osaamista ja kokemusta pitää hyödyntää EU-rahoituksen kehittämisessä. Uusia
osaamiskeskuksia tai koordinaatioita ei kannata käynnistää ennen kuin on kartoitettu ole-
massa olevat ja arvioitu niiden mahdollisuudet edistää hanketoimintaa.

Etenkin maakunnallisten verkostojärjestöjen osaamista ja roolia toisten järjestöjen ohjauk-
sessa sekä tukemisessa kannattaa vahvistaa. Maakunnallisten verkostojärjestöjen hyödyntä-
minen hanketoiminnan neuvonnassa ja tukemisessä on järkevää. Verkostojärjestöt tukevat
laajasti alueensa erilaisia järjestöjä ja niillä on alueellinen tuntemus toimijoista, verkostoista,
tarpeista ja erityispiirteistä. Tällaista tietovarantoa on vaikea tuottaa kansallisella tasolla.

Järjestöjen osalta varainhankinnan kehittäminen ei voi olla ainut keino mahdollistaa järjes-
töjen EU-hankkeita eikä sitä voida nähdä ainoana vaihtoehtona omarahoitusosuuksien kattami-
selle.

Yksinkertaiset kustannusmallit ovat keventäneet hankehallinnointia ja vähentäneet hallinnol-
lista kuormaa. Sen sijaan kertakorvaus -malli on järjestöjen toimintaedellytyksillä riskialtis
tapa osallistua hanketoimintaan.

Elinvoimakeskusten yhdenvertainen toiminta ja tulkinnat rahoitusten hakuun ja myöntämi-
seen liittyvissä asioissa on ehdottoman tärkeää alueellisten eroavaisuuksien vähentämiseksi
ja sen mahdollistamiseksi, että järjestöt voivat kaikilla realistisesti hakea rahoituksia.

Motivan raporttiluonnos: Kansalaisjärjestöjen valmiudet hakea ja hyödyntää EU-hankerahoitusta. KYT ry:n Ota kantaa -lausunto 25.2.2026

Keski-Suomen Yhteisöjen Tuella on kokemusta ja osaamista välittäjäorganisaatiotoiminnasta, joka on hyödynnettävissä hanketoiminnan kehittämisessä.

Mitä muita havaintoja tai huomioita sinulla on arviointiraportin luonnoksesta?

EU-rahoituksella tehtävässä kehittämistyössä on varmistettava, että rahoitusta voivat käyttää tasavertaisesti isojen organisaatioiden lisäksi myös yhdistykset ja järjestöt. Siksi rahoituksissa on otettava huomioon eri kokoisten ja eri alueilla toimivien järjestöjen hanketyön haasteet. Esim. järjestöjen yleishyödyllisen ja voittoa tavoittelemattoman toiminnan perusteella vaatimusta omarahoituksen suuruudesta voisi joustavoittaa.

Mitä muuta palautetta haluat antaa EU-hankerahoituksen hakemisesta ja raportoimisesta tulevaan ohjelmakauteen valmistautumiseksi?

Keski-Suomen Yhteisöjen Tuki näkee hyvänä, että järjestöjen mahdollisuutta olla mukana EU-hanketoiminnassa kartoitetaan ja tutkitaan.

Uudella hankekaudella byrokratian vähentämistä olisi hyvä pohtia myös osallistujien näkökulmasta ja huomioida esim. heikommassa asemassa olevien ihmisten mahdollisuus täyttää jäykkiä osallistuja- ja seurantalomakkeita